

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 11.9.2012
COM(2012) 491 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Η πρόοδος που έχει σημειωθεί όσον αφορά την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική της
ΕΕ**

{SWD(2012) 255 final}

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

**Η πρόοδος που έχει σημειωθεί όσον αφορά την ολοκληρωμένη θαλάσσια πολιτική της
ΕΕ**

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι θάλασσες και οι ωκεανοί της Ευρώπης αποτελούν πλούσια και συχνά υποτιμημένη πηγή καινοτομίας, ανάπτυξης και απασχόλησης. Παρέχουν πολύτιμες υπηρεσίες οικοσυστήματος και πόρους από τους οποίους εξαρτώνται όλες οι θαλάσσιες δραστηριότητες. Από τη δημιουργία της το 2007, η Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική (ΟΘΠ) επεδίωξε να αυξήσει τη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρωπαϊκής θαλάσσιας οικονομίας και να προστατεύσει καλύτερα το θαλάσσιο περιβάλλον μέσω της διευκόλυνσης της συνεργασίας όλων των παικτών στον τομέα της θάλασσας, τόσο διατομεακά όσο και διασυνοριακά.

Μια πενταετία αργότερα, το οικονομικό κλίμα έχει μεταβληθεί ριζικά. Στο πλαίσιο της στρατηγικής με τίτλο «Ευρώπη 2020», η ΕΕ επιδιώκει να επαναφέρει την ευρωπαϊκή οικονομία στον ορθό δρόμο, ώστε να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να τονωθεί η ανταγωνιστικότητα και η κοινωνική συνοχή. Το δυναμικό ανάπτυξης στη θαλάσσια οικονομία αποτελεί ευκαιρία, την οποία η Ευρώπη, ως ήπειρος που βρέχεται από θάλασσα, πρέπει να εκμεταλλευτεί. Από το 2009, η ΕΕ ξεκίνησε καίριες πρωτοβουλίες σε όλους τους τομείς πολιτικής που συνδέονται με τη θάλασσα, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης. Αποφεύγοντας την επικάλυψη όσον αφορά τις δαπάνες και τις προσπάθειες που καταβάλλονται και ενθαρρύνοντας τη βιώσιμη ανάπτυξη των θαλάσσιων δραστηριοτήτων, η ΟΘΠ πρόσφερε πραγματικά οφέλη στους τομείς της ευρωπαϊκής οικονομίας και της θάλασσας στα κράτη μέλη.

Η Ευρώπη διανύει περίοδο περικοπών ως προς τις δημόσιες δαπάνες, συνεπώς είναι καίριας σημασίας η επίτευξη όσο το δυνατόν μεγαλύτερων αποτελεσμάτων με περιορισμένα μέσα. Η συνεργασία καθιστά τις δραστηριότητες στη θάλασσα πιο αποδοτικές από άποψη κόστους και ευνοεί τη βέλτιστη χρήση δεδομένων. Καθώς αναπτύσσονται καθημερινά νέοι τρόποι εκμετάλλευσης της θάλασσας, είναι σημαντικό τα κράτη μέλη να θεσπίσουν σταθερά συστήματα σχεδιασμού τα οποία θα ευνοούν τις μακροπρόθεσμες επενδύσεις και τη διασυνοριακή συνοχή.

Οι επενδύσεις στην έρευνα πρέπει να αποδίδουν πλήρως το δυναμικό τους για καινοτομία στον τομέα της θαλάσσιας οικονομίας. Η στρατηγική της ΕΕ όσον αφορά τη θαλάσσια και ναυτιλιακή έρευνα συνέβαλε στην επίτευξη του στόχου αυτού. Με την οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική μπορούμε να διαχειριστούμε τις θάλασσες και τους ωκεανούς μας με βιώσιμο τρόπο. Η βιωσιμότητα αποτελεί προϋπόθεση για την ανάπτυξη της θαλάσσιας οικονομίας και αποτελεί κινητήρια δύναμη για την ανάπτυξη προηγμένων τεχνολογιών, που συμβάλλουν στη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης.

Το 2009 το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκαναν θερμά δεκτή την πρώτη έκθεση προόδου για την ΟΘΠ και ζήτησαν από την Επιτροπή να παρουσιάσει τις περαιτέρω εξελίξεις το 2012. Αυτή η δεύτερη έκθεση περιγράφει την πρόοδο των πολιτικών της ΕΕ όσον αφορά την ΟΘΠ και όσον αφορά τον θαλάσσιο τομέα μεταξύ 2010 και 2012¹.

¹ Για λεπτομέρειες και παραπομπές σχετικά με κάθε πρωτοβουλία που αναφέρεται στην παρούσα έκθεση μπορείτε να ανατρέξετε στο συνοδευτικό έγγραφο SWD(2012) 255 τελικό.

Αναδεικνύει τη συμβολή τους στους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020», επισημαίνοντας τα επιτεύγματα που έχουν σημειωθεί στην πράξη, τα οποία επιτρέπουν τη δημιουργία ανάπτυξης, την αύξηση της αποτελεσματικότητας των πόρων και την εξοικονόμηση δημόσιου χρήματος.

2. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

2.1. Γαλάζια ανάπτυξη

Τον Σεπτέμβριο του 2012 η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση με τίτλο: *Γαλάζια Ανάπτυξη, ευκαιρίες για βιώσιμη ανάπτυξη στη θάλασσα και στη ναυτιλία*. Στόχος της είναι να αναληφθεί μια κοινή πρωτοβουλία με τα κράτη μέλη, με τις περιφέρειες και με όλους τους συναφείς ενδιαφερόμενους φορείς, ώστε να αξιοποιηθεί το δυναμικό της γαλάζιας οικονομίας.

Μια μελέτη που ξεκίνησε με πρωτοβουλία της Επιτροπής το 2010 εντόπισε ως συνήθη εμπόδια την έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων, την πρόσβαση σε κεφάλαια επιχειρηματικού κινδύνου, τον αποσπασματικό χαρακτήρα των θαλάσσιων δεδομένων, τις περιβαλλοντικές δυσκολίες και τον περίπλοκο χαρακτήρα των διαδικασιών σχεδιασμού. Στα κράτη μέλη λαμβάνονται σήμερα μέτρα για την αντιμετώπιση της έλλειψης δεξιοτήτων — για παράδειγμα μέσω της ενθάρρυνσης βιομηχανικών και εκπαιδευτικών συνεργασιών. Τα προβλήματα που αφορούν τα δεδομένα και τον προγραμματισμό αντιμετωπίζονται με ολοκληρωμένες πρωτοβουλίες θαλάσσιας πολιτικής. Εντούτοις, ορισμένοι τομείς απαιτούν μια πιο στοχοθετημένη προσέγγιση. Υπό το πρίσμα αυτό, πέντε τομείς που παρουσιάζουν δυναμικό ανάπτυξης — ο θαλάσσιος και ο παράκτιος τουρισμός, η ανανεώσιμη ενέργεια από τους ωκεανούς, οι θαλάσσιοι και οι ορυκτοί πόροι, η υδατοκαλλιέργεια και η γαλάζια βιοτεχνολογία — έχουν αναλυθεί σε μεγαλύτερο βάθος, ώστε να προταθούν πρόσθετα μέτρα τα οποία απαιτούνται για την αύξηση της ανάπτυξης και των θέσεων εργασίας.

2.2. Θαλάσσιες μεταφορές

Οι υπηρεσίες των θαλάσσιων μεταφορών είναι απαραίτητες ώστε η ευρωπαϊκή οικονομία να είναι σε θέση να είναι ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο. Το 2011 η Επιτροπή ενέκρινε *λευκή βίβλο για τις μεταφορές*. Στο έγγραφο αυτό διευκρινίζονται περαιτέρω οι προσανατολισμοί της στρατηγικής για τις θαλάσσιες μεταφορές έως το 2018: η ικανότητα παροχής αποδοτικών ως προς το κόστος θαλάσσιων υπηρεσιών μεταφορών· η μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα του τομέα της ναυτιλίας της ΕΕ· τέλος, η δημιουργία αλυσίδων μεταφοράς συνεχούς ροής τόσο για επιβάτες όσο και για φορτία, σε όλους τους τρόπους μεταφορών.

Ύστερα από την ανακοίνωση του 2009 με τίτλο: *Δημιουργία ευρωπαϊκού χώρου θαλάσσιων μεταφορών χωρίς σύνορα*, η οδηγία σχετικά με τις διατυπώσεις υποβολής δηλώσεων τέθηκε σε ισχύ το 2010. Η εν λόγω πρωτοβουλία απλουστεύει και εναρμονίζει τις διοικητικές διαδικασίες ώστε να ενισχυθούν οι θαλάσσιες μεταφορές εντός της ΕΕ.

Το 2011 η Επιτροπή πρότεινε τις νέες *κατευθυντήριες γραμμές για τα διευρωπαϊκά δίκτυα* ώστε να διευρυνθεί ο ρόλος των θαλάσσιων αρτηριών ως κύριων ευρωπαϊκών αξόνων. Μέσω προσκλήσεων που απευθύνει σε πολυετή βάση, η Επιτροπή ανοίγει τον δρόμο για τη μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου των μεταφορών και την αύξηση της αποτελεσματικότητας των μεταφορών.

2.3. Ενέργεια

Οι πολίτες, η βιομηχανία και η οικονομία της Ευρώπης εξαρτώνται από ασφαλή, προστατευμένη, βιώσιμη και φθηνή ενέργεια. Οι υπεράκτιες εγκαταστάσεις αιολικής

ενέργειας συμβάλλουν στο να επιτευχθεί ποσοστό ενέργειας ύψους 20% από ανανεώσιμες πηγές έως το 2020. Αυτό αποτελεί προτεραιότητα του *Στρατηγικού Σχεδίου Ενεργειακής Τεχνολογίας* της ΕΕ, μέσω του οποίου η βιομηχανία, τα κράτη μέλη και η Επιτροπή εργάζονται πάνω σε μια μακροπρόθεσμη προσέγγιση τεχνολογικής ανάπτυξης και επίδειξης. Το ερευνητικό πρόγραμμα πλαίσιο και το πρόγραμμα *Ευφυής Ενέργεια* στηρίζουν περαιτέρω την ανάπτυξη τεχνολογίας για την αιολική ενέργεια και την ενέργεια από τους ωκεανούς, που θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη στις παράκτιες περιοχές.

Το 2011 η Επιτροπή πρότεινε κατευθυντήριες γραμμές για τη θέσπιση κανόνων όσον αφορά την ανάπτυξη και τη *διαλειτουργικότητα των διευρωπαϊκών ενεργειακών δικτύων*. Εντοπίστηκαν άξονες προτεραιότητας, περιλαμβανομένου του υπεράκτιου δικτύου στη Βόρειο Θάλασσα και του Σχεδίου Διασύνδεσης των Ενεργειακών Αγορών της Βαλτικής.

2.4. Ναυπηγία

Ο ευρωπαϊκός ναυτιλιακός κλάδος με τον ισχυρό χαρακτήρα καινοτομίας και το δυναμικό που τον διακρίνει, έχει να διαδραματίσει στρατηγικό ρόλο ως προς την αντιμετώπιση προκλήσεων όπως είναι η κλιματική αλλαγή, η ατμοσφαιρική ρύπανση, η ενεργειακή απόδοση και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων στην ανοικτή θάλασσα. Ως στρατηγική απάντηση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας, η πρωτοβουλία με τίτλο *LeaderSHIP* προωθεί την ανταγωνιστικότητα με βάση τομέις στους οποίους η ΕΕ διαδραματίζει ηγετικό ρόλο. Η εν λόγω πρωτοβουλία αποτελεί σήμερα αντικείμενο επανεξέτασης ώστε να ληφθούν υπόψη οι μελλοντικές δυνατότητες που μπορεί να προσφέρει ο οικολογικός προσανατολισμός της ναυτιλίας και η διαφοροποίηση προς νέους επιχειρηματικούς τομείς όπως είναι η υπεράκτια αιολική ενέργεια.

Το *πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις στη ναυπηγία* καθορίζει ποια είδη κρατικής ενίσχυσης επιτρέπονται για τα ναυπηγεία. Ένα νέο πλαίσιο εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2011 και θα ισχύει έως τα τέλη του 2013. Το εν λόγω πλαίσιο περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις όσον αφορά τις ενισχύσεις για την καινοτομία και τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα υπέρ της ναυπηγικής βιομηχανίας, καθώς και διατάξεις για τις εξαγωγικές πιστώσεις. Το διευρυμένο αυτό πλαίσιο εφαρμόζεται πλέον σε πλοία εσωτερικής ναυσιπλοΐας και σε πλωτές και κινητές κατασκευές ανοικτής θαλάσσης.

2.5. Αλιεία και ιχθυοκαλλιέργεια

Η αλιεία στην ΕΕ επηρεάζεται από διαφορετικά προβλήματα που συνδέονται μεταξύ τους. Παρατηρείται υπεραλίευση των αποθεμάτων, η οικονομική κατάσταση τμήματος των αλιευτικών σκαφών είναι εύθραυστη παρά τα υψηλά επίπεδα των επιδοτήσεων, οι θέσεις εργασίας δεν είναι ελκυστικές και η κατάσταση πολλών παράκτιων κοινοτήτων που εξαρτώνται από την αλιεία είναι επισφαλής.

Τον Ιούλιο του 2011 η Επιτροπή ενέκρινε πακέτο πρωτοβουλιών, περιλαμβανομένων νέων νομοθετικών προτάσεων, για τη μεταρρύθμιση της *Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής*. Το πακέτο αυτό αποσκοπεί στο να προσφέρει τις βάσεις επάνω στις οποίες θα οικοδομηθεί η βιώσιμη αλιεία, με σεβασμό για το οικοσύστημα, εξασφαλίζοντας, παράλληλα τον εφοδιασμό τροφίμων ποιότητας, την ευημερία των παράκτιων κοινοτήτων, την κερδοφορία της βιομηχανίας, και ελκυστικές και πιο ασφαλείς θέσεις εργασίας. Η μακροπρόθεσμη διαχείριση με σαφείς στόχους βιωσιμότητας όσον αφορά την εκμετάλλευση των πόρων και την απαγόρευση πρακτικών που οδηγούν στην άσκοπη σπατάλη αποτελούν την ουσία των προτάσεων. Στήριξη θα δοθεί επίσης για τη βελτίωση των δεδομένων ώστε να γίνει καλύτερη επιλογή πολιτικής και να εξασφαλιστεί η καλύτερη επιβολή και ο έλεγχος.

Η μετάβαση αυτή θα πλαισιωθεί από το *Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας* για τη βελτίωση της βιωσιμότητας, την ανάπτυξη της παράκτιας αλιείας μικρής κλίμακας, την

προώθηση της υδατοκαλλιέργειας, τη στήριξη της δημιουργίας θέσεων εργασίας στις θαλάσσιες κοινότητες και την προώθηση της αποδοτικότητας ως προς το κόστος στις θαλάσσιες επιχειρήσεις.

3. ΔΙΑΤΟΜΕΑΚΗ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΒΕΛΤΙΣΤΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η ΟΘΠ παρουσιάζει μια συνεκτική στρατηγική για την αύξηση της βιώσιμης ανάπτυξης των θαλάσσιων τομέων. Ο συντονισμός είναι απαραίτητος για τη διαχείριση του αυξανόμενου αντικτύπου των θαλάσσιων δραστηριοτήτων σε καθέναν από αυτούς καθώς και στο περιβάλλον, ώστε να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και η προστασία των ευρωπαίων πολιτών και να διατηρηθεί ένα καταρτισμένο εργατικό δυναμικό.

3.1. Μεγιστοποίηση της βιώσιμης ανάπτυξης των δραστηριοτήτων στις ακτές και στη θάλασσα

Οι διαφορετικοί τομείς διεκδικούν τον χώρο και τους πόρους των θαλάσσιων λεκανών. Οι διαφορές μεταξύ των χρηστών της θάλασσας και η διεκδίκηση θαλάσσιου χώρου θα συνεχίσουν να αυξάνονται, ιδίως λόγω πρωτοεμφανιζόμενων δραστηριοτήτων στην ανοικτή θάλασσα. Καθώς η Ευρώπη πλήττεται σήμερα από σοβαρή οικονομική κρίση, χρειαζόμαστε εργαλεία τα οποία θα συμβάλουν στην ανάπτυξη μέσω της διευκόλυνσης της συνύπαρξης πολλαπλών δραστηριοτήτων, με ταυτόχρονη μείωση του περιβαλλοντικού αντικτύπου.

Ο θαλάσσιος χωροταξικός σχεδιασμός (ΘΧΣ) και η ολοκληρωμένη διαχείριση των παράκτιων ζωνών (ΟΔΠΖ) εξασφαλίζουν τον αποτελεσματικό διατομεακό και διασυνοριακό σχεδιασμό των θαλάσσιων υδάτων και τη διαχείριση των παράκτιων ζωνών. Αυτά αποτελούν απαραίτητα εργαλεία για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας, της νομικής προβλεψιμότητας και της μείωσης των δαπανών για τους επενδυτές και τους φορείς εκμετάλλευσης, ειδικότερα εκείνους που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακές περιοχές.

Έχει σημειωθεί κάποια πρόοδος ως προς την παρουσίαση εθνικών στρατηγικών ΟΔΠΖ, αλλά οι εκθέσεις που έστειλαν 16 κράτη μέλη της ΕΕ το 2011 δείχνουν ότι υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ αυτών. Το 2011 το Πρωτόκολλο ΟΔΠΖ στη σύμβαση της Βαρκελώνης τέθηκε σε ισχύ, καθιστώντας την ΟΔΠΖ υποχρεωτική για τα παράκτια κράτη μέλη της Μεσογείου.

Η Επιτροπή λειτουργεί ως μεσολαβητής για την ανάπτυξη ενός κοινού πλαισίου για τον ΘΧΣ στην ΕΕ και ανήγγειλε ότι θα υποβάλει νομοθετική πρόταση σχετικά με τον ΘΧΣ και την ΟΔΠΖ πριν από τα τέλη του 2012. Μελέτες σχετικά με τα οικονομικά οφέλη και τον αντίκτυπο του ΘΧΣ και της ΟΔΠΖ, δύο πιλοτικά σχέδια σχετικά με τη διασυνοριακή συνεργασία και η «Ourcoast platform on best practices for ICZM» («πλατφόρμα Ourcoast για τις βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την ΟΔΠΖ») χρησίμευσαν ως βάση για την πρόταση αυτή.

3.2. Προστασία των ευρωπαίων πολιτών και των θαλάσσιων κλάδων έναντι απειλών που συνδέονται με τη θάλασσα

Στην ΕΕ, 80 % περίπου του εξωτερικού εμπορίου διεξάγεται μέσω θαλάσσης. Η ανάπτυξη των θαλάσσιων οικονομικών δραστηριοτήτων απαιτεί ένα ασφαλές και προστατευμένο περιβάλλον. Ύστερα από τη διαδικασία του οδικού χάρτη που εγκρίθηκε το 2010, η Επιτροπή εργάζεται για την ανάπτυξη ενός κοινού περιβάλλοντος ανταλλαγής πληροφοριών (CISE) για τον θαλάσσιο τομέα στην ΕΕ. Αυτό θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα σε σχέση με το κόστος της θαλάσσιας επιτήρησης, προάγοντας την κατάλληλη, νόμιμη, ασφαλή και αποτελεσματική ανταλλαγή πληροφοριών διατομεακά και διασυνοριακά ανά την ΕΕ.

Η επιτυχία δύο πιλοτικών σχεδίων, του MARSUNO και του BluemassMed, τροφοδοτεί αυτή την προσπάθεια. Η θέσπιση του CISE αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την καλύτερη ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ σχεδόν 400 τομεακών αρχών σε όλη την επικράτεια της ΕΕ. Αποτελεί επίσης ένα πρώτο βήμα προς τον καλύτερο συντονισμό μεταξύ των τομεακών δραστηριοτήτων που συνδέονται με τις θαλάσσιες μεταφορές, την προστασία των εμπορικών σκαφών, τις αποστολές άμυνας με τις οποίες είναι επιφορτισμένο το πολεμικό ναυτικό εκάστου κράτους μέλους, τον έλεγχο της παράνομης μετανάστευσης και τον τελωνειακό έλεγχο, την πρόληψη της παράνομης αλιείας και της ρύπανσης, καθώς και τη διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Από το 2009 η ΕΕ και τα κράτη μέλη της ήταν πρωτοπόροι ως προς τη βελτίωση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας. Στόχος είναι η εξάλειψη της μη ανταποκρινόμενης στα σχετικά πρότυπα ναυσιπλοΐας, η αύξηση της προστασίας των επιβατών και των πληρωμάτων, η πρόληψη των ατυχημάτων και η μείωση του κινδύνου περιβαλλοντικής ρύπανσης. Η εφαρμογή της *Τρίτης Δέσμης για την Ασφάλεια στη Θάλασσα* το 2009 είχε ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας των ευρωπαϊκών νηολογίων, του έργου που έχει αναληφθεί από εταιρείες νηογνομόνων, της επιθεώρησης των σκαφών στους λιμένες, της παρακολούθησης της κυκλοφορίας, της έρευνας των ατυχημάτων και της προστασίας των θυμάτων.

Η προστασία των θαλάσσιων συνόρων της Ευρώπης αποτελεί πρόκληση για τα κράτη μέλη. Το 2011, η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση του *ευρωπαϊκού συστήματος επιτήρησης των συνόρων*. Στόχος είναι η ενίσχυση του ελέγχου των εξωτερικών συνόρων του Σένγκεν και η θέσπιση ενός μηχανισμού ανταλλαγής πληροφοριών που επιτρέπει στις αρχές επιτήρησης των συνόρων των κρατών μελών να μειώνουν την απώλεια ζώων στη θάλασσα και τον αριθμό των λαθρομεταναστών που εισέρχονται στην ΕΕ.

3.3. Θαλάσσια απασχόληση και επαγγελματική κινητικότητα

Σε πολλούς θαλάσσιους τομείς παρουσιάζεται έλλειψη εργαζομένων με τα σωστά προσόντα, δεξιότητες και εμπειρία. Έχουν ληφθεί μέτρα για την ανάπτυξη ελκυστικών θέσεων εργασίας στον τομέα της θάλασσας με βάση την κινητικότητα μεταξύ τομέων και χωρών και με βάση τον έγκαιρο εντοπισμό των μελλοντικών αναγκών.

Ύστερα από την έγκριση της στρατηγικής για τις θαλάσσιες μεταφορές έως το 2018, μια *ειδική ομάδα για την απασχόληση και την ανταγωνιστικότητα στη ναυτιλία* διατύπωσε συστάσεις τον Ιούνιο του 2011, μεταξύ των οποίων και την ολοκλήρωση της επανεξέτασης της εξαίρεσης των ναυτικών από το πεδίο εφαρμογής της εργασιακής νομοθεσίας της ΕΕ, την επικαιροποίηση της οδηγίας σχετικά με την κατάρτιση των ναυτικών και τη διασφάλιση της εφαρμογής της σύμβασης της ΔΟΕ για τη ναυτική εργασία.

Στις 21 Μαΐου 2012, η επιτροπή κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ ενέκρινε συμφωνία βάσει της οποίας εφαρμόζονται μέρη της σύμβασης αριθ. 188 της ΔΟΕ σχετικά με την εργασία στον τομέα της αλιείας ούτως ώστε να βελτιωθούν οι συνθήκες εργασίας των αλιέων εν πλω. Ύστερα από κοινό αίτημα των κοινωνικών εταίρων της ΕΕ, η εν λόγω συμφωνία μπορεί να προταθεί από την Επιτροπή για εφαρμογή μέσω οδηγίας της ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 155 της ΣΛΕΕ. Πρέπει, αρχικά, να αξιολογηθεί η πλήρης συμβατότητα της συμφωνίας με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ.

Από το 2007 έως το 2010, το 7ο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την έρευνα (ΠΠ7) συνέβαλε οικονομικά με ποσοστό περίπου 1,4 δισεκ. ευρώ σε δράσεις που αφορούσαν την έρευνα στον τομέα της θάλασσας και της ναυτιλίας, ήτοι σε ποσοστό περίπου 6,4% του ΠΠ7. Από το εν λόγω ποσό, 89 εκατ. ευρώ δαπανήθηκαν στην κινητικότητα και στην κατάρτιση των ερευνητών.

Αυτές οι πρωτοβουλίες συμβάλλουν πλήρως στις πρωτοβουλίες *Ατζέντα για νέες δεξιότητες και θέσεις εργασίας* και *Νεολαία σε κίνηση*, δύο εμβληματικές πρωτοβουλίες της στρατηγικής Ευρώπη 2020 για την αύξηση των ποσοστών απασχόλησης και της ποιότητας της εκπαίδευσης στην ΕΕ.

4. ΈΡΕΥΝΑ, ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΟΙ ΧΡΗΣΤΕΣ: ΓΕΦΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΧΑΣΜΑΤΟΣ ΜΕΤΑΞΥ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Ο ευρωπαϊκός ναυτιλιακός κλάδος χαρακτηρίζεται από αγορές καινοτομίας και υψηλής ποιότητας. Η Επιτροπή ενισχύει αυτό το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα αναπτύσσοντας ένα φιλόδοξο πρόγραμμα θαλάσσιας έρευνας και καθιστώντας τα θαλάσσια δεδομένα πιο προσιτά για την καινοτομία.

4.1. Διασφάλιση της ηγετικής θέσης της Ευρώπης όσον αφορά τις θάλασσες και τη ναυτιλία μέσω της καινοτομίας και της έρευνας

Η στρατηγική της ΕΕ για τη θαλάσσια και ναυτιλιακή έρευνα εφαρμόστηκε από τα τέλη του 2008 από την Επιτροπή ώστε να μεγιστοποιηθεί η αξία της θαλάσσιας οικονομίας με βιώσιμο τρόπο.

Η χρηματική συμβολή της ΕΕ στην έρευνα και στην καινοτομία σχετικά με το θαλάσσιο περιβάλλον ανήλθε σε 1,4 δισεκ. ευρώ μέσω 644 σχεδίων κατά τα έτη 2007-2010. Μέσω τριών κοινών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων του ΠΠ7, υπό την επωνυμία *Ωκεανοί του μέλλοντος*, ενισχύθηκαν πολυτομεακά σχέδια για τη θάλασσα και τη ναυτιλία συνολικής συνδρομής ύψους 134 εκατ. ευρώ από την ΕΕ. Αυτή η προσπάθεια συμπληρώθηκε με την έναρξη της εξέτασης συντονισμένων θεμάτων το 2012, ώστε να στηριχθεί η εφαρμογή της οδηγίας πλαισίου για τη θαλάσσια στρατηγική, με συνολική συνδρομή της ΕΕ ύψους 42 εκατ. ευρώ.

Βελτιωμένοι μηχανισμοί διακυβέρνησης, όπως είναι ο *MARCOM+ forum* και η εταιρική σχέση *EMAR2RES*, συμβάλλουν επίσης σε μια πιο συνεκτική έρευνα καθώς βελτιώνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ του ερευνητή, των διαφορετικών κλάδων και των φορέων χάραξης πολιτικής.

Το *Κοινό Κέντρο Ερευνών* (ΚΚΕ) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής έχει προσφέρει ανεξάρτητη επιστημονική γνωμοδότηση και τεκμηριωμένη με βάση στοιχεία για τη στήριξη της ανάπτυξης πολιτικών της ΕΕ όπως είναι στον τομέα της αλιείας, του περιβάλλοντος και της ασφάλειας και της προστασίας στη θάλασσα.

4.2. Ανταλλαγή γνώσεων σχετικά με τη θάλασσα με στόχο την προώθηση της καινοτομίας, των επενδύσεων και της ορθής χάραξης πολιτικής

Η βελτίωση των γνώσεων είναι καίριας σημασίας για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την επίτευξη υγιών και παραγωγικών ωκεανών. Ο σημερινός αποσπασματικός χαρακτήρας των θαλάσσιων δεδομένων οδηγεί σε αφαίμαξη των πόρων των χρηστών των εν λόγω δεδομένων που χρειάζονται γρήγορα πρόσβαση σε πολλαπλές ομάδες δεδομένων. Το *Ευρωπαϊκό Δίκτυο Θαλάσσιων Παρατηρήσεων και Δεδομένων* (EMODnet) βελτιώνει την πρόσβαση στα δεδομένα και μειώνει το κόστος για τους χρήστες, τονώνει την καινοτομία και μειώνει την αβεβαιότητα σχετικά με τη φύση των θαλασσών μας. Η πρωτοβουλία Γνώσεις για τη θάλασσα 2020 αποσκοπεί στο να προσφέρει ένα συνεκτικό πλαίσιο για τον εξορθολογισμό της ροής των δεδομένων από την αρχική τοπική παρατήρηση έως την ερμηνεία, την επεξεργασία και τη διάδοσή τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η Επιτροπή και πάνω από 50 οργανισμοί συνεργάζονται με στόχο τη δημιουργία ενός συνεχούς, πολλαπλής ανάλυσης ψηφιακού χάρτη του θαλάσσιου βυθού των ευρωπαϊκών

υδάτων, ο οποίος θα είναι διαθέσιμος στη βιομηχανία, στους ερευνητές και στις δημόσιες αρχές έως το 2020. «Θεματικές ομάδες συλλογής» σχετικά με την υδρογραφία, τη γεωλογία, τη χημεία, τη βιολογία και τους οικοτόπους έχουν ήδη οδηγήσει στην καλύτερη κατανόηση των πολιτικών σχετικά με τα δεδομένα που αφορούν τους κατόχους δεδομένων εντός της ΕΕ. Τέσσερις εκ των πέντε ομάδων έχουν καταστήσει διαθέσιμα μέσω δικτυακών πυλών χωρίς χρέωση, ορισμένα δεδομένα που προηγουμένως ήταν δύσκολο να αποκτήσει κανείς.

Σε βάθος λεπτομέρειες παρουσιάζονται στην ενδιάμεση αξιολόγηση της EMODNet, η οποία εγκρίθηκε από την Επιτροπή τον Αύγουστο του 2012, παράλληλα με μια πράσινη βίβλο: Γνώσεις για τη θάλασσα 2020 – από τη χαρτογράφηση του βυθού στην πρόβλεψη των ωκεανών.

5. ΤΑ ΕΔΑΦΙΚΑ ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Οι παράκτιες περιοχές διαθέτουν σημαντικότερες ανανεώσιμες πηγές για τη θάλασσα ανάπτυξη, στις οποίες περιλαμβάνονται και η υδροηλεκτρική ενέργεια, η ενέργεια κυμάτων, η παλιρροϊκή, η αιολική ενέργεια, και η ενέργεια από βιομάζα. Ο παράκτιος τουρισμός εξαρτάται από την ύπαρξη ενός ελκυστικού και υγιούς θαλάσσιου περιβάλλοντος. Καθώς ο κοινωνικός αποκλεισμός μπορεί να είναι ιδιαίτερα έντονος στις παράκτιες περιοχές και νήσους, είναι απαραίτητη η ανάπτυξη μιας θαλάσσιας οικονομίας που ευνοεί την κοινωνική ενσωμάτωση.

5.1. Περιφερειακή πολιτική

Η Ευρώπη αποτελεί τόσο εδαφική όσο και θαλάσσια οντότητα. Για να στηρίξουν οι θαλάσσιοι τομείς την ανάπτυξη στην ξηρά, πρέπει να αυξηθεί η συνδεσιμότητα. Η ανακοίνωση του 2011 με τίτλο: *Η περιφερειακή πολιτική συμβάλλει στην έξυπνη ανάπτυξη στο πλαίσιο της Ευρώπης 2020* καλούσε τις εθνικές και περιφερειακές κυβερνήσεις να δημιουργήσουν *έξυπνες πλατφόρμες εξειδίκευσης* όσον αφορά τις πολιτικές για την έρευνα, τις περιφέρειες, τις επιχειρήσεις, την καινοτομία και την εκπαίδευση. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει να συντονιστεί καλύτερα ο προγραμματισμός με στόχο την ανάπτυξη των παράκτιων περιφερειών και των οικονομιών τους.

Ένα περαιτέρω βήμα προς την κατεύθυνση αυτή αποτελεί η πρόταση για *Κοινές διατάξεις* και ένα *Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο* για τη σύνδεση μεταξύ επενδυτικών προτεραιοτήτων στο πλαίσιο της συνοχής, της αγροτικής ανάπτυξης, της αλιευτικής και της θαλάσσιας πολιτικής μεταξύ 2014 και 2020.

Σειρά θαλάσσιων σχεδίων έχουν λάβει ενίσχυση μέσω των ταμείων περιφερειακής πολιτικής της ΕΕ. Για παράδειγμα, μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται και μονάδες αφαλάτωσης ή σχέδια υποδομών ανοικτής θαλάσσης για την παρουσίαση παραγωγής ενέργειας από τα κύματα. Πολλά *διασυννοριακά προγράμματα συνεργασίας* της ΕΕ έχουν επίσης προαγάγει τη θάλασσα ανάπτυξη. Σε αυτά περιλαμβάνονται σχέδια που εξετάζουν τα φύκια ως δυνητική πηγή βιοκαυσίμων και βέλτιστες πρακτικές όσον αφορά την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή σε παράκτιες περιοχές.

5.2. Στρατηγικές που αφορούν τη θάλασσα λεκάνη

Η διακρατική συνεργασία σε επίπεδο θαλάσσιας λεκάνης αποτελεί αποτελεσματική προσέγγιση στην ανάπτυξη της θαλάσσιας οικονομίας και στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος. Οι *στρατηγικές θαλάσσιας λεκάνης* λαμβάνουν υπόψη τα οικονομικά χαρακτηριστικά των λεκανών της Ευρώπης, επιτρέποντας ταυτόχρονα την καλύτερη χρήση του δημόσιου χρήματος. Προσαρμόζοντας υφιστάμενα ευρωπαϊκά και εθνικά ταμεία σε συμφωνημένες προτεραιότητες ανάπτυξης, λειτουργούν ως φορείς οικονομικής προόδου στις θαλάσσιες περιοχές.

Η στρατηγική της ΕΕ για την περιοχή της Βαλτικής Θάλασσας οδήγησε στο να καταρτιστούν πάνω από 80 εμβληματικά σχέδια ο λεπτομερής αντίκτυπος των οποίων περιγράφεται στην έκθεση προόδου που εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2011. Η στρατηγική αυτή περιλαμβάνει μέτρα για τη μείωση της ρύπανσης από σκάφη, την ανάπτυξη βιώσιμων θαλάσσιων μεταφορών μικρών αποστάσεων, την αντιμετώπιση του ευτροφισμού, τη δημιουργία νέων δικτύων για καινοτόμες ΜΜΕ, τη στήριξη της έρευνας και την ολοκλήρωση των συστημάτων θαλάσσιας επιτήρησης.

Τον Νοέμβριο του 2011 εγκρίθηκε η *θαλάσσια στρατηγική για την περιοχή του Ατλαντικού*, ώστε να ενισχυθεί η δημιουργία θέσεων απασχόλησης και η ανάπτυξη στην περιοχή του Ατλαντικού, μέσω της βελτίωσης του θαλάσσιου δυναμικού της. Στο πλαίσιο φόρουμ για τον Ατλαντικό εντοπίζονται μέτρα προτεραιότητας που θα ληφθούν μέσω σχεδίου δράσης που θα εγκριθεί το 2013. Αυτό θα επιτρέψει τη στρατηγική χρήση της χρηματοδότησης από τα διαρθρωτικά ταμεία της ΕΕ για την ενίσχυση της θαλάσσιας ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020.

Το 2009 εγκρίθηκε ανακοίνωση με τίτλο *καλύτερη διακυβέρνηση στη Μεσόγειο* με στόχο τη βελτίωση της διαχείρισης των θαλάσσιων υποθέσεων και της περιβαλλοντικής προστασίας. Οι περιφέρειες και τα κράτη μέλη διοχέτευαν εκ νέου μέρος της χρηματοδότησης του 2007-2013 που προοριζόταν αρχικά για την εδαφική συνεργασία στην Ευρώπη, σε στόχους που αφορούν τη θάλασσα. Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής πολιτικής γειτονίας προσφέρεται σήμερα, μέσω του σχεδίου IMP-MED, τεχνική ενίσχυση για τη στήριξη της ανάπτυξης από τη θάλασσα και τη βελτίωση της χάραξης πολιτικής σε θέματα θαλάσσιου περιβάλλοντος, σε χώρες εταίρους εκτός της ΕΕ.

Η Ιταλία, η Σλοβενία, η Ελλάδα και η Κροατία συμμετέχουν σε πιο στενή θαλάσσια συνεργασία σε υποπεριφερειακό επίπεδο στην *Αδριατική θάλασσα και στο Ιόνιο πέλαγος*. Μια θαλάσσια στρατηγική είναι υπό χάραξη ώστε να καθοριστούν οι τομείς προτεραιότητας για ανάπτυξη και να εξορθολογιστεί αναλόγως η χρηματοδότηση της ΕΕ.

Η συνεργασία γύρω από τη *Μαύρη Θάλασσα* προχωρά επίσης, ύστερα από υψηλού επιπέδου εκδήλωση προβληματισμού που διοργανώθηκε με τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία τον Οκτώβριο του 2011.

Τον Ιούνιο του 2012 η Επιτροπή και ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας ενέκριναν ανακοίνωση προτείνοντας 28 σημεία δράσης για την εποικοδομητική δραστηριοποίηση της ΕΕ στην *Αρκτική*. Η εν λόγω ανακοίνωση στηρίζει την αποτελεσματική διαχείριση της Αρκτικής με βάση τη γνώση, την υπευθυνότητα και τη δέσμευση ώστε να αντιμετωπιστούν οι ολοένα αυξανόμενες στρατηγικές, οικονομικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις.

6. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ — ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΕΕ διαθέτει τη μεγαλύτερη θαλάσσια επικράτεια στον κόσμο. Η εξασφάλιση της υγείας των θαλάσσιων οικοσυστημάτων είναι απαραίτητη για το μέλλον της βιοποικιλότητας των ωκεανών και για τη διατήρηση της θαλάσσιας ανάπτυξης. Καθώς οι ευρωπαϊκές ναυτιλιακές εταιρείες είναι συχνά πρωτοπόροι στην καινοτόμο περιβαλλοντική τεχνολογία, η νομοθεσία για το περιβάλλον στηρίζει επίσης την οικονομική μας ανάπτυξη.

6.1. Η πρόκληση όσον αφορά τη διατήρηση υγιών θαλάσσιων οικοσυστημάτων

Η *οδηγία πλαίσιο για τη θαλάσσια στρατηγική* που εγκρίθηκε το 2008 αποτελεί τον περιβαλλοντικό πυλώνα της ΟΘΠ. Κυρίαρχος στόχος της είναι η επίτευξη καλής περιβαλλοντικής κατάστασης (ΚΠΚ) για τα θαλάσσια ύδατα της ΕΕ έως το 2020.

Μια σειρά από ορόσημα έχουν ολοκληρωθεί ώστε να επιτευχθεί ο εν λόγω στόχος. Το 2010 η Επιτροπή ενέκρινε απόφαση σχετικά με τα κριτήρια και τις μεθοδολογικές προδιαγραφές για την εκτίμηση της ΚΠΚ, που θα χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για την ανάπτυξη προγραμμάτων παρακολούθησης και τη λήψη αποδοτικών ως προς το κόστος μέτρων, για να εξασφαλιστεί η καλή περιβαλλοντική κατάσταση των θαλάσσιων υδάτων τους. Το 2011 η Επιτροπή αποσαφήνισε επίσης τη σχέση μεταξύ της αρχικής εκτίμησης των θαλάσσιων υδάτων και των κριτηρίων για την καλή περιβαλλοντική κατάσταση.

Σημαντική πρόοδος έχει επιτευχθεί στη θέσπιση του δικτύου Natura 2000, ωστόσο εξακολουθούν να υφίστανται κενά, ειδικότερα στην ανοικτή θάλασσα. Το 2011 η Επιτροπή ενέκρινε *κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των οδηγιών για τα πτηνά και τα ενδιαιτήματα σε εκβολές ποταμών και παράκτιες ζώνες*, με ιδιαίτερη προσοχή στην ανάπτυξη των λιμένων και τη βυθοκόρηση. Το χρηματοδοτικό μέσο της Επιτροπής LIFE+ συμβάλλει στη διαχείριση του δικτύου Natura 2000 στο θαλάσσιο περιβάλλον, προωθώντας τη λήψη καινοτόμων μέτρων προστασίας και την ανάπτυξη ικανοτήτων.

6.2. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και μετριασμός της

Η κλιματική αλλαγή μπορεί να έχει δραματικές συνέπειες για τις παράκτιες περιφέρειες, να συνιστά απειλή ως προς την προστασία των ακτών, τη διάβρωση, τις πλημμύρες και την άνοδο της θάλασσας, και να έχει υψηλότερο αντίκτυπο σε συνδυασμό με άλλες πιέσεις που ασκούνται στο θαλάσσιο περιβάλλον. Τον Μάρτιο του 2012 η Επιτροπή δρομολόγησε την *Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή*, τον πληρέστερο ιστότοπο για πληροφορίες όσον αφορά τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής και τα ευάλωτα σημεία στην Ευρώπη. Ο ιστότοπος αυτός αποσκοπεί στο να στηρίζει τους φορείς χάραξης πολιτικής στην ανάπτυξη μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, μεταξύ άλλων και σε παράκτιες περιοχές.

6.3. Η αντιμετώπιση της ατμοσφαιρικής μόλυνσης από τα πλοία

Οι εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (GHG) από τις διεθνείς θαλάσσιες μεταφορές αποτελούν σήμερα περίπου 3 % του συνόλου των εκπομπών GHG. Αυτό το ποσοστό είναι πιθανόν να αυξηθεί λόγω του αυξανόμενου παγκόσμιου εμπορίου και της ζήτησης για μεταφορές. Το 2011 η Επιτροπή έθεσε ως στόχο τη μείωση των εκπομπών GHG της ΕΕ από τις θαλάσσιες μεταφορές κατά 40 % έως το 2050. Σχέδια συνεργασίας για την παρακολούθηση των εκπομπών GHG από πλοία στην Ευρώπη ξεκίνησαν από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Ασφάλειας της Ναυσιπλοΐας, από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, από το Μετεωρολογικό ίδρυμα της Φινλανδίας και από τον Διεθνή Ναυτιλιακό Οργανισμό.

Το 2011 η Επιτροπή ενέκρινε επίσης πρόταση για τροποποίηση της οδηγίας 1999/32/EK για σημαντική μείωση των εκπομπών θείου από τα πλοία και για τη συμβολή στη μείωση των προβλημάτων ποιότητας του ατμοσφαιρικού αέρα στην ΕΕ που επηρεάζουν την ανθρώπινη υγεία και την οξίνιση.

7. ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Η ορθή διαχείριση και ο ορθός συντονισμός εντός των κρατών μελών, των παράκτιων περιοχών, των βιομηχανιών και των ενδιαφερόμενων φορέων, και μεταξύ αυτών, είναι σημαντικοί για την ανάπτυξη της θαλάσσιας οικονομίας με όσο το δυνατόν πιο αποτελεσματικό και βιώσιμο τρόπο. Η ροή των πληροφοριών, των δεδομένων και των βέλτιστων πρακτικών μπορεί να επιταχύνει τις επενδύσεις και την καινοτομία, συμβάλλοντας ταυτόχρονα στην καλύτερη περιβαλλοντική προστασία.

7.1. Εξελίξεις στα κράτη μέλη

Τα κράτη μέλη εφαρμόζουν ολοένα και περισσότερο συντονισμένες προσεγγίσεις για την ανάπτυξη της θαλάσσιας οικονομίας τους, μέσω εθνικών στρατηγικών, όπως στη Γαλλία, στην Πορτογαλία ή στη Γερμανία, ή μέσω συγκεκριμένων πρωτοβουλιών όπως είναι η πρωτοβουλία «Marine Bill» του ΗΒ, η θαλάσσια στρατηγική της Δανίας ή η επιστημονική στρατηγική της Ιρλανδίας. Το 2011 η Γερμανία επίσης ενέκρινε σχέδιο για την τόνωση της θαλάσσιας οικονομίας της.

Πολλά κράτη μέλη κατέστρωσαν διυπουργικό συντονισμό ή δημιούργησαν θέσεις σε υπουργεία, όπως η Κύπρος, η Γαλλία, οι Κάτω Χώρες ή η Πολωνία. Θαλάσσιες περιφέρειες όπως η Schleswig-Holstein, η Västra Götaland και η Βρετάνη ανέπτυξαν περαιτέρω τις περιφερειακές θαλάσσιες στρατηγικές τους από το 2009.

Το 2010 17 κράτη μέλη και συνδεδεμένες χώρες ξεκίνησαν την ερευνητική πρωτοβουλία κοινού προγραμματισμού «Υγιείς και παραγωγικές θάλασσες και ωκεανοί» για την προώθηση συνεργιών μεταξύ ερευνητικών πόρων και ικανοτήτων.

7.2. Εξελίξεις σε επίπεδο ΕΕ

Το *Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο* ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με την ΟΘΠ τον Οκτώβριο του 2010, στο οποίο επιβεβαιωνόταν η εγκυρότητα της ολοκληρωμένης προσέγγισης στις θαλάσσιες υποθέσεις και κάλεσε την Επιτροπή να αναπτύξει μια θαλάσσια διάσταση στη στρατηγική Ευρώπη 2020.

Τον Δεκέμβριο του 2011 τέθηκε σε ισχύ ο *κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος στήριξης της περαιτέρω ανάπτυξης μιας ολοκληρωμένης θαλάσσιας πολιτικής της ΕΕ*. Αυτός προσφέρει στην ΟΘΠ το πρώτο λειτουργικό πρόγραμμα για το 2012-2013, η λεπτομερής εφαρμογή του οποίου περιγράφεται στο σημείο 6.2.5 του συνοδευτικού εγγράφου SEC. Οι πολλαπλές νομικές βάσεις του κανονισμού επιβεβαιώνουν την οριζόντια προσέγγιση της ΟΘΠ.

Το *Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων* ενέκρινε συμπεράσματα σχετικά με την ΟΘΠ που αφορούν όλες τις πολιτικές, στο πλαίσιο της σουηδικής (τον Νοέμβριο του 2009), της ισπανικής (τον Ιούνιο του 2010) και της πολωνικής (τον Δεκέμβριο του 2011) προεδρίας. Στα συμπεράσματα αυτά περιέχεται μια γενική εικόνα των πρόσφατων εξελίξεων, εκφράζεται η έγκριση των τρεχουσών πρωτοβουλιών και δίνεται έναυσμα για μελλοντική ανάπτυξη.

Τον Ιανουάριο του 2011 η *Επιτροπή των Περιφερειών* ενέκρινε γνώμη στην οποία τονιζόταν η σημασία της διασφάλισης της επιτυχίας της ΟΘΠ για περιβαλλοντικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς λόγους. Η *Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή* ενέκρινε γνώμη σχετικά με την ΟΘΠ τον Φεβρουάριο του 2011 στην οποία στήριζε τις διατομεακές και διασυνοριακές συνέργιες όσον αφορά τις θαλάσσιες δραστηριότητες.

7.3. Εξελίξεις σε διεθνές επίπεδο

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του 2009 *σχετικά με τη διεθνή διάσταση της ΟΘΠ*, η Επιτροπή ενίσχυσε τις προσπάθειές της στη διεθνή σκηνή όσον αφορά θέματα θαλάσσης.

Σε παγκόσμιο επίπεδο, η ΕΕ άσκησε πίεση για να αποκτήσουν πιο φιλόδοξο χαρακτήρα τα ψηφίσματα για τους ωκεανούς και το δίκαιο της θάλασσας, καθώς και για τη βιώσιμη αλιεία, προωθώντας την καθολική συμμετοχή σε όργανα θαλάσσιας διαχείρισης όπως είναι η UNCLOS. Μεγάλη επιτυχία σημείωσε η έναρξη διαδικασίας σε επίπεδο ΗΕ, η οποία αναμένεται να οδηγήσει στη διαπραγμάτευση μιας συμφωνίας εφαρμογής της UNCLOS για τη διατήρηση και τη βιώσιμη χρήση της θαλάσσιας βιοποικιλότητας σε τομείς πέραν της εθνικής δικαιοδοσίας. Η ΕΕ άσκησε επίσης πίεση ώστε να σημειωθεί πρόοδος στην προστασία των ωκεανών και των θαλασσών καθώς και στη θαλάσσια διαχείριση κατά τη

Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Ρίο τον Ιούνιο του 2012. Η λήψη πιο τολμηρών μέτρων εκτός ΕΕ οδηγεί σε επιτυχία, με υψηλότερες επιδόσεις από περιφερειακές οργανώσεις διαχείρισης της αλιείας και με αύξηση της συνεργασίας με τρίτες χώρες στην καταπολέμηση της παράνομης, λαθραίας και άναρχης αλιείας.

Οι θαλάσσιες υποθέσεις έχουν παγιωθεί πλέον ως σύνθετος θέμα συζήτησης με τους εταίρους της ΕΕ, όπως είναι η Κίνα, η Ρωσία, η Ιαπωνία, ο Καναδάς και οι ΗΠΑ. Το πεδίο των τομεακών διαλόγων επεκτείνεται όλο και περισσότερο ώστε να επιτευχθεί πιο ολοκληρωμένη συνεργασία σε παγκόσμια θέματα θαλάσσης.

7.4. Προβολή της θαλάσσιας Ευρώπης και ευαισθητοποίηση του κοινού

Πρώτος στόχος της ΟΘΠ ήταν η αύξηση της προβολής της θαλάσσιας ταυτότητας της Ευρώπης και του σχετικού οικονομικού δυναμικού μεταξύ των Ευρωπαίων. Η ευαισθητοποίηση του κοινού είναι απαραίτητη σε τομείς όπου τα θαλάσσια συμφέροντα ανταγωνίζονται με άλλους τομείς για πολιτική στήριξη ή επενδύσεις ή στην αγορά εργασίας.

Ύστερα από την έναρξη της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, η *Eurostat* συμμετείχε στην παραγωγή στατιστικών πληροφοριών για τη στήριξη της πολιτικής ώστε να βελτιωθούν τα οικονομικά δεδομένα στους θαλάσσιους τομείς και στις θαλάσσιες περιφέρειες. Πρωτοβουλίες για τη θάλασσα συμπεριελήφθησαν σε προγράμματα εργασίας της *Eurostat*. Από το 2009 δημοσιεύονται σε τακτική βάση στατιστικές όσον αφορά παράκτιες περιφέρειες και θαλάσσιους τομείς.

Διαδραστικά εργαλεία όπως το «*Maritime Forum*» ή το «*Atlas of the Sea*» διευκολύνουν την πρόσβαση σε πληροφορίες που αφορούν τη θάλασσα και συμβάλλουν στην αύξηση των γνώσεων για τη θαλάσσια Ευρώπη. Η *Ευρωπαϊκή ημέρα για τη θάλασσα* στις 20 Μαΐου αποτελεί γεγονός καίριας σημασίας για την αύξηση της ευαισθητοποίησης όσον αφορά το δυναμικό της θαλάσσιας Ευρώπης.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η Ολοκληρωμένη Θαλάσσια Πολιτική δημιουργήθηκε για να δηλωθεί η θαλάσσια διάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με έναυσμα την ιδέα αυτή, εξελίχθηκε σε εργαλείο παροχής συγκεκριμένων οφελών όσον αφορά τη θαλάσσια ανάπτυξη και τη βιωσιμότητα στην Ευρώπη. Όπως φαίνεται και στην παρούσα έκθεση, η ισχυρή συμβολή των θαλάσσιων τομέων στην ευρωπαϊκή οικονομία και οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» ενισχύονται από τη συντονισμένη δράση για τη μείωση του κόστους, τη βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων, τη μείωση των κινδύνων, τη στήριξη της καινοτομίας και την καλύτερη χρήση του δημόσιου χρήματος.

Η Επιτροπή δημιουργεί τις καλύτερες δυνατές προϋποθέσεις για βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη από τη θάλασσα. Οικοδομώντας επάνω σε αυτές τις επιτυχίες, η *Γαλάζια Ανάπτυξη* αποτελεί στόχο για τα επόμενα έτη. Κατά τη διάρκεια της προεδρίας της Κύπρου μια ανεπίσημη υπουργική διάσκεψη σχετικά με την ΟΘΠ θα αποτελέσει σημαντικό σημείο εκκίνησης προς αυτόν τον στόχο. Η *Γαλάζια Ανάπτυξη* θα δώσει ώθηση στη δεύτερη φάση της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής ώστε να επιτευχθεί μια υγιής θαλάσσια οικονομία που θα οδηγήσει στην καινοτομία, στην ανάπτυξη και στη βιωσιμότητα για τους ευρωπαίους πολίτες.